

злбное и лукавое перо Никитово! Ако бѣ писалъ нѣкой-си изычникъ такъ, не бы было толко чудесно, нѣ да пиши такъ единъ христианинъ, то не са прощава! Никита, какъ то и други многи отъ Византийскихъ писатель, може ги сравни чьловѣкъ съ турскы нѣкои си четници (суфталаръ) писатели, кои за кого и да е нарада да сѣ писали съ подобны изражения са служать: *кафиръ* — невѣрникъ, *зорба* — злодѣй и проч.!

Ето какъ ги описва единъ старъ Византийскы историкъ Дука, въ вѣрѣма Палѣолога, въ своѣ византийскѣ повѣстницѣ издаденѣ въ Липискѣ на 8-нѣ. Въ странѣ 253.

Λαός ἀπηνής καὶ μισόκαλος, ἡ ῥίζα τῆς ὑπερηφανείας, ὁ κλάδος τῆς κακοδομιονίας, τὸ ἄνθος τῆς ὑψηλοφροσύνης, ἡ τρυγία τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, ἡ καταφρονοῦσα τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, καταφρόνησις ἀληθινῇ, πάντα τὰ γένη ἐλογίζετο ὡς μὴ γιγνομένα.

— Народъ свирепосърдць и добро-мързець, корень гордости, клонъ зломыслиа, цвѣтъ високоумиа (мечтайности), избитка Еленскаго рода, прѣзирающа чьловѣчьскы родове, прѣзрѣние истинно (сѣщъ той), мысляше сичкы други народи, къту чи ги нѣма (на свѣтъ). —

Такива сѣ были Византийски писатели отъ коихъ твърдѣ малко са разликуваъть и тѣхни потомци фанариоти, за коихъ подолу щѣмъ говори.

Западни писатели срѣдныго вѣка нѣсѣ' были подобро-свѣстни бытописатели отъ Византийцевъ, отъ коихъ сѣ' повѣчь чърпали. Въ вѣрѣма кръстоноснихъ походъ, въ кое вѣрѣма спада *Асѣиовъ вѣкъ*, най много лжи и глупости сѣ' са писали отъ тѣхъ. Тѣхни *легенди* и *були* сѣ' пълни религиознаго суевѣриа и прѣстрастиа. ¹⁾

Тии заразени отъ религиознаѣ умразѣ камъ вѣсточнаго вѣройсповѣдания Христианы, когы имъ е спадало въ прѣдмѣтъ да пишжъть нѣщо си за тѣхъ, трудили сѣ' са всакогаче да искривжъть истинѣ и да обьрнѣтъ всѣко нѣщо на своѣ странѣ; а най паче отъ какъ са е съставила папищашка пропаганда. ²⁾

Тии го нѣмаъть за нищо, да съковѣтъ лъжливы и несѣществовавши никога *легенды* и *папскы булы* и съ томъ да лъжжъть свѣтъ. Тѣхни *мисионери* разсѣяни по сичкы почти свѣтъ, а най паче въ Азиѣ, скытаъть са преобразени и употрѣбляжъть най безстыдны срѣдства, да бы могли да привлѣкѣтъ на вѣройсповѣдание си разны народы; тии са усѣждѣтъ многожды да промѣнжъть даже и свѣщено си писание, само да си постигнѣтъ цѣль! ³⁾ А та цѣль не е евангелска цѣль и братска любовь, какъ то тии лъжжътъ! нѣ! то е гола притворена лъжа! Тѣхна цѣль е свѣсѣмъ друга. То е користна полза